

**ІНДУСТРІЯ ГОСТИННОСТІ:
СТАН, ТЕНДЕНЦІЇ РОЗВИТКУ
ТА ПЕРСПЕКТИВИ ГАЛУЗИ
В УМОВАХ ЄВРОІНТЕГРАЦІЙНИХ ТА
ВІЙСЬКОВИХ ВИКЛИКІВ**

**ІІ-Й МІЖНАРОДНИЙ
НАУКОВО-ПРАКТИЧНИЙ ФОРУМ**

17–19 КВІТНЯ 2024 РОКУ, УКРАЇНА, ЛЬВІВ

ЗБІРНИК МАТЕРІАЛІВ

**HOSPITALITY INDUSTRY:
STATE, DEVELOPMENT TRENDS AND
PROSPECTS OF THE INDUSTRY IN THE
CONTEXT OF EUROPEAN INTEGRATION
AND MILITARY CHALLENGES**

**II INTERNATIONAL SCIENTIFIC
AND PRACTICAL FORUM**

17–19 APRIL 2024, LVIV, UKRAINE

PROCEEDINGS

Національний університет «Львівська політехніка»
Інститут сталого розвитку ім. В. Чорновола
Кафедра туризму

ІНДУСТРІЯ ГОСТИННОСТІ: СТАН, ТЕНДЕНЦІЇ РОЗВИТКУ ТА ПЕРСПЕКТИВИ ГАЛУЗІ В УМОВАХ ЄВРОІНТЕГРАЦІЙНИХ ТА ВІЙСЬКОВИХ ВИКЛИКІВ

**II-Й МІЖНАРОДНИЙ
НАУКОВО-ПРАКТИЧНИЙ ФОРУМ**
17-19 квітня 2024 року, Україна, Львів

З Б І Р Н И К   М А Т Е Р І А Л І В

Львів
ТзОВ «Фірма «Камула»
2024

Організатори Форуму:

«Індустрія гостинності: стан, тенденції розвитку
та перспективи галузі
в умовах євроінтеграційних та військових викликів»:
Національний університет «Львівська політехніка»
Інститут сталого розвитку ім. В. Чорновола
Кафедра туризму

Індустрія гостинності: стан, тенденції розвитку та перспективи галузі в умовах євроінтеграційних та військових викликів.
II-ий Міжнародний науково-практичний форум, 17–19 квітня 2024 року. – Львів : зб. матер. – Електрон. дан. – Львів: «Камула», 2024. – 463 с. – on-line.

Збірник матеріалів відображає наукові дослідження з теоретичних і прикладних питань розвитку індустрії гостинності в умовах війни на Міжнародному науково-практичному форумі. Для студентів, аспірантів, докторантів, учителів, викладачів та науковців туристичних, географічних, економічних спеціальностей, а також спеціалістів, які вивчають проблеми туризмознавства, туроперейтингу, географії туризму, готельно-ресторанного бізнесу.

Всі матеріали подано в авторській редакції. Відповідальність за точність поданих фактів, цитат, цифр і прізвищ несуть автори.

Плотнікова Марія, Присяжнюк Оксана. РЕАЛІЗАЦІЯ ІДЕЇ «РОДОВА САДИБА» ЯК ТЕНДЕНЦІЯ РОЗВИТКУ ТУРИСТИЧНОЇ ГАЛУЗІ В ТЕРИТОРІАЛЬНИХ ГРОМАДАХ В УМОВАХ ВІЙНИ	227
Хільчевська Ірина, Холодько Анастасія. СИНЕРГІЯ ГАСТРОНОМІЇ ТА ОЗДОРОВЛЕННЯ ЯК СУЧАСНИЙ ТРЕНД В ТУРИЗМІ	253
Скрипка Артем, Єпик Лариса. ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ ЕТНОГАСТРОНОМІЧНОГО ТУРИЗМУ В УКРАЇНІ	258
Терлецька Оксана, Кушнір Леся. ТУРИЗМ В УКРАЇНІ У ВІЙСЬКОВИХ УМОВАХ: ВИКЛИКИ, МОЖЛИВОСТІ ТА БЕЗПЕКА	262
Єпик Даниїл, Єпик Лариса. ТУРИСТИЧНІ ДЕСТИНАЦІЇ У КІНО ТА КОМП'ЮТЕРНИХ ІГРАХ	266
Єпик Лариса. ВИКОРИСТАННЯ ІНТЕРНЕТ-КОМУНІКАЦІЙ У ТУРИСТИЧНІЙ ДІЯЛЬНОСТІ: СУЧАСНІ ТЕНДЕНЦІЇ ТА ПЕРСПЕКТИВИ.	270
Курило Олександр, Єпик Лариса. ЕКОЛОГІЧНІ АСПЕКТИ ПОДІЄВОГО ТУРИЗМУ.	273
Єпик Лариса, Мелешко Сергій. РОЛЬ КОМУНІКАТИВНИХ ТЕХНОЛОГІЙ В УСПІШНІЙ ДІЯЛЬНОСТІ ТУРИСТИЧНОГО ПІДПРИЄМСТВА	277
Лаврик Олександр. ЗБЕРЕЖЕННЯ ТА ВІДНОВЛЕННЯ КУЛЬТУРНОЇ СПАДЩИНИ У ПОВОЄННИЙ ПЕРІОД: ОСНОВНІ НАПРЯМИ	282
Марія Ладичук. ЛОКАЛЬНИЙ ТУРИЗМ: ПРІОРИТЕТНІСТЬ РОЗВИТКУ В УМОВАХ ВІЙНИ	285
Сергій Задворний. АКТУАЛЬНІ ПИТАННЯ ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНІХ ФАХІВЦІВ ДЛЯ ІНДУСТРІЇ ГОСТИННОСТІ ЗА МІЖДИСЦИПЛІНАРНИМИ ОСВІТНІМИ ПРОГРАМАМИ	293
Лущик Марія, Сирота Альона. СТРАТЕГІЯ РОЗВИТКУ ТУРИСТИЧНОЇ ГАЛУЗІ СЛОВЕНІЇ ЯК ПРИКЛАД ДЛЯ УКРАЇНИ	302
Роїк Оксана, Паздерська Лідія. РОЗВИТОК ТУРИСТИЧНОЇ СФЕРИ УКРАЇНИ В УМОВАХ ВІЙНИ: ВИКЛИКИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ	307

АКТУАЛЬНІ ПИТАННЯ ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНІХ ФАХІВЦІВ ДЛЯ ІНДУСТРІЇ ГОСТИННОСТІ ЗА МІЖДИСЦИПЛІНАРНИМИ ОСВІТНІМИ ПРОГРАМИ

Задворний Сергій Ігорович,

*к. геогр. н., доц. кафедри географії України і туризму,
Тернопільський національний педагогічний університет
імені Володимира Гнатюка, Тернопіль*

У пропонованій статті розглянуто актуальні питання підготовки майбутніх фахівців для індустрії гостинності за міждисциплінарними освітніми програми. Здійснено аналіз вимог до міждисциплінарних освітніх програм. Охарактеризовано сучасний стан функціонування міждисциплінарних освітніх програм та перспективні напрямки його розширення.

Ключові слова: *гостинність, туризм, рекреація, готельно-ресторанна справа, програма, освіта, галузь, спеціальність.*

The proposed article discusses the current issues of training future specialists for the hospitality industry according to interdisciplinary educational programs. An analysis of the requirements for interdisciplinary educational programs was carried out. The current state of functioning of interdisciplinary educational programs and promising directions of its expansion are characterized.

Key words: *hospitality, tourism, recreation, hotel and restaurant business, program, education, industry, specialty.*

Сучасний прогресивний розвиток ринку освітніх послуг неможливий без забезпечення принципу затребуваності майбутнього фахівця на ринку праці. В складних та гостродинамічних соціально-економічних умовах розвитку країн і регіонів важливим елементом виступає його гнучкість. Це забезпечується лише шляхом набуття значної кількості різногалузевих компетентностей. Таке поєднання кваліфікаційних характеристик випускника виступатиме суттєвою запорукою його адаптації в рамках фахової

діяльності, в умовах невизначеності, та сприятиме швидкому особистісному та професійному зростанню. Дієвим інструментом реалізації такої візії є навчання здобувачів за міждисциплінарними освітніми програмами, що є досить актуальним і перспективним для майбутнього кадрового забезпечення індустрії гостинності.

Необхідність запровадження міждисциплінарних освітніх програм в Україні була викликана, насамперед, концептуальними засадами необхідності інтеграції національної освітньої системи у європейський та світовий освітній простір. Це, у свою чергу, вплинуло на доповнення нормативно-законодавчої бази у сфері освіти з відповідної проблематики. Тут одним із орієнтирів виступили найкращі світові практики впровадження та реалізації міждисциплінарних освітніх програм. Водночас, в Україні, у сфері вищої освіти, теж наявний досвід підготовки майбутніх фахівців за подвійними та спорідненими спеціальностями. Найбільше це було поширено у галузі педагогічної та технічної освіти. Окремі елементи міждисциплінарності у процесі підготовки здобувачів були присутні у якості додаткових спеціалізацій, що сьогодні у певній мірі відповідає Minor-програмам.

Вперше питання міждисциплінарних освітніх програм було нормативно актуалізовано в законі України «Про вищу освіту» [5]. Згодом, відповідно до нього, наказом Міністерства освіти і науки України було затверджено «Вимоги до міждисциплінарних освітніх (наукових) програм». У даних Вимогах окреслено, що міждисциплінарна освітня (наукова) програма передбачає опанування знання, що знаходиться на межі галузей знань, спеціальностей та/або належить до кількох спеціальностей, які і визначають її предметну область, а особи, які здобули освіту за цією програмою, користуються усіма професійними правами, визначеними законодавством з

урахуванням міждисциплінарного характеру здобутої освіти, та академічними правами [6]. Станом на сьогодні, в Україні найбільш поширеними є міждисциплінарні освітньо-наукові програми підготовки магістрів та докторів філософії (PhD) із терміном навчання 1 рік 9 місяців. На початку 2024 р. функціонувало 24 програми такого типу [1].

Опираючись на чинний перелік галузей знань і спеціальностей, зазначимо, що підготовка фахівців для індустрії гостинності може реалізовуватись на початковому рівні (короткому циклі), другому (магістерському) та третьому (освітньо-науковому) рівні вищої освіти за спеціальностями галузі знань 24 «Сфера обслуговування» – 241 «Готельно-ресторанна справа» та 242 «Туризмі і рекреація».

Започаткування освітньої діяльності за міждисциплінарними освітніми програмами у сфері гостинності можливе у різноманітних форматах та поєднаннях, а саме: 1) відносно галузі знань (між спеціальностями галузі знань 24 «Сфера обслуговування» або із залученням 1 або 2 спеціальностей з іншої галузі); 2) за кількістю додаткових спеціальностей (одна спеціальність або дві); 3) за базовістю спеціальності (основною спеціальністю виступає 241 «Готельно-ресторанна справа» або 242 «Туризмі і рекреація», або обидві (одна з них) є додатковими, коли основна спеціальність з іншої галузі знань).

Проектування та реалізація міждисциплінарних освітніх програм базується, насамперед, на стандартах вищої освіти із згаданих вище спеціальностей на відповідних рівнях вищої освіти, що підкреслено також у п. 1.7. «Вимог до міждисциплінарних освітніх (наукових) програм» [6]. У затверджених стандартах магістерського та освітньо-наукового рівнів наявні розділи із вимогами до створення міждисциплінарних освітньо-наукових програм, де зазначаються необхідні мінімальні переліки компетентностей

та програмних результатів, в т. ч. додаткові для освітньо-наукових програм. У контексті підготовки кадрів для індустрії гостинності важливими є вимоги до спеціальних (фахових) компетентностей, які представлені у таблиці нижче.

Таблиця 1.

Вимоги до міждисциплінарних освітніх програм спеціальностей галузі знань 24 «Сфера обслуговування» у частині спеціальних компетентностей*

Код та найменування спеціальності, рівень вищої освіти	Спеціальні компетентності (СК)	
	Обов'язкові СК для міждисциплінарних освітніх програм	Додаткові СК для освітньо-наукових програм

<p>241 «Готельно-ресторанна справа», другий (магістерський)</p>	<ul style="list-style-type: none"> • здатність застосовувати науковий, аналітичний, методичний інструментарій, використовувати міждисциплінарні дослідження аналізу стану розвитку глобальних та локальних ринків готельних та ресторанных послуг для розв'язання складних задач розвитку готельного і ресторанныго бізнесу; • здатність до підприємницької діяльності; • здатність до самостійного опанування новими знаннями, використання інноваційних технологій у сфері готельного та ресторанныго бізнесу; • здатність інтегрувати знання та розв'язувати складні задачі готельно-ресторанної справи у мультидисциплінарних контекстах, у нових або незнайомих середовищах за наявності неповної або обмеженої інформації. 	<ul style="list-style-type: none"> • здатність ставити, формалізувати і вирішувати завдання, системно аналізувати наукові проблеми, генерувати нові ідеї; • здатність до педагогічної та науково-педагогічної діяльності; • здатність визначати та критично оцінювати ключові тренди розвитку сфери гостинності та застосовувати їх для формування нових моделей бізнес-процесів у готельному та ресторанныму бізнесі; • здатність здійснювати науковий пошук і розробку нових перспективних підходів і методів до вирішення професійних завдань, здатність до професійного росту.
<p>242 «Туризм і рекреація», другий (магістерський)</p>	<ul style="list-style-type: none"> • здатність застосовувати у професійній діяльності категорійно-термінологічний апарат, концепції, методи та інструментарій системи наук, що формують науковий базис туризму та рекреації; • здатність організувати діяльність та співпрацю суб'єктів регіонального, національного та 	<ul style="list-style-type: none"> • здатність до науково-педагогічної діяльності у закладах вищої освіти; • здатність доносити власні знання, висновки та аргументацію у

	міжнародного туристичних ринків на засадах сталого розвитку з урахуванням світового досвіду.	сфері туризму та з дотичних питань до фахівців і нефахівців, зокрема до осіб, які навчаються.
242 «Туризм і рекреація», третій (освітньо-науковий)	Необхідно забезпечити набуття здобувачами вищої освіти не менш 50% компетентностей, визначених стандартом.	

*Складено автором на основі [7, 8, 9].

Поряд із згаданими вимогами, на завершальному етапі навчання актуальними є також підходи щодо форм атестації здобувачів вищої освіти. Тут варто відзначити, що для міждисциплінарних освітньо-наукових програм спеціальності 242 «Туризм і рекреація» магістерського рівня стандартом додатково, окрім публічного захисту кваліфікаційної роботи, визначено також складання атестаційного екзамену. Для третього рівня вищої освіти за цією ж спеціальністю, у вимогах до дисертації на здобуття ступеня доктора філософії (PhD) зазначається, що дослідження передбачає розв'язання комплексної проблеми у сфері туризму і рекреації або на її межі з іншими спеціальностями.

Сьогодні провадження освітньої діяльності за міждисциплінарними освітньо-науковими програмами підготовки фахівців для індустрії гостинності здійснюється у 2 закладах вищої освіти: Національному університеті харчових технологій (м. Київ) та Тернопільському національному педагогічному університеті імені Володимира Гнатюка (м. Тернопіль). У кожному із закладів функціонує по 1 освітньо-науковій програмі магістерського рівня. Станом на початок 2024 р. контингент на обох освітніх програмах складав понад 80 здобувачів вищої освіти [1]. Це свідчить, що зазначені програми є сучасними, актуальними та популярними серед абітурієнтів. На це також впливає вдале й перспективне

поєднання спеціальностей, основний фокус програм, мета і зміст.

Освітня програма «Промислові та крафтові технології для HoReCa в туризмі», яка функціонує у Навчально-науковому інституті харчових технологій НУХТ поєднує дві спеціальності: 181 «Харчові технології» галузі знань 18 «Виробництво та технології» (основна) та 242 «Туризм і рекреація» (додаткова). Мета даної програми – підготовка висококваліфікованих, конкурентоспроможних фахівців для забезпечення потреб суспільства, ринку праці та держави з питань поглибленого наукового розв'язання комплексних організаційно-технологічних, інженерно-технічних, організаційно-управлінських завдань у виробництві промислової та крафтової продукції для HoReCa в сфері туризму і рекреації та інтелектуальних систем керування виробничими процесами підприємств харчової та туристичної галузей [3].

На географічному факультеті ТНПУ ім. В. Гнатюка освітня програма «Міжнародний туризм та крос-культурні комунікації» теж поєднує дві спеціальності: 242 «Туризм і рекреація» (основна) та 035 Філологія галузі знань 03 «Гуманітарні науки» (додаткова). Мета цієї програми полягає у підготовці фахівців, які спроможні вирішувати комплексні проблеми в умовах невизначеності, що передбачає проведення досліджень та/або здійснення інновацій, а також забезпечувати подальший розвиток наукового знання у сфері туризму і рекреації та філології з метою розвитку міжнародного туризму та крос-культурних комунікацій [4].

Слід відзначити, що наразі відсутні міждисциплінарні (розширені) освітні програми підготовки фахівців для індустрії гостинності на початковому рівні (короткому циклі) вищої освіти та міждисциплінарні освітньо-наукові програми на третьому (освітньо-науковому) рівні. Також ще не залучена у

жодну міждисциплінарну програму спеціальність 241 «Готельно-ресторанна справа».

Започаткування та провадження освітньої діяльності за міждисциплінарними освітніми програмами з підготовки фахівців для індустрії гостинності вимагає багато зусиль на етапі розробки (врахування усіх вимог щодо поєднання спеціальностей, стандартів тощо), у процесі обговорення, перегляду, врахування пропозицій роботодавців, усіх зацікавлених сторін та постійного вдосконалення змісту освітніх компонентів. Це свідчить про необхідність більшої нормативної деталізації та уніфікації вимог. У подальшому вважаємо актуальними до започаткування міждисциплінарні освітні програми у поєднанні двох спеціальностей галузі знань 24 «Сфера обслуговування», а також із залученням спеціальностей таких галузей знань як 01 «Освіта/Педагогіка», 02 «Культура і мистецтво», 05 «Соціальні та поведінкові науки», 07 «Управління та адміністрування», 10 «Природничі науки» та ін. Також вдалими є пропозиції стосовно можливості започаткування міждисциплінарних освітніх програм на бакалаврському рівні та магістерських освітньо-професійних програм із терміном навчання 1 рік 9 місяців.

Загалом, варто відзначити, що підготовка майбутніх фахівців для індустрії гостинності за міждисциплінарними освітніми програмами є перспективною та вимагає нарощення. Це сприятиме розширенню спектра працевлаштування випускників та забезпечить дану індустрію висококваліфікованими кадрами.

Література:

- 1. Єдина державна електронна база з питань освіти. URL: <https://info.edbo.gov.ua/>.*
- 2. Задворний С. Міждисциплінарні освітні програми: особливості функціонування та специфіка практичної підготовки здобувачів. Досвід та вдосконалення якості практичної підготовки:*

постковідні та мілітарні виклики: матер. міжфакульт. навч.-метод. семін. Тернопіль: Вектор, 2023. С. 75-81.

3. Офіційний веб-сайт Національного університету харчових технологій. <http://www.nuft.edu.ua>.

4. Офіційний веб-сайт Тернопільського національного педагогічного університету імені Володимира Гнатюка. URL: <http://www.tnpu.edu.ua>.

5. Про вищу освіту: Закон України від 01.07.2014 р. № 1556-VII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1556-18#Text>.

6. Про затвердження Вимог до міждисциплінарних освітніх (наукових) програм: наказ Міністерства освіти і науки України № 128 від 01.02.2021 р.. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0454-21#Text>.

7. Про затвердження стандарту вищої освіти за спеціальністю 241 «Готельно-ресторанна справа» для другого (магістерського) рівня вищої освіти: наказ Міністерства освіти і науки України № 26 від 05.01.2021 р. URL: <https://mon.gov.ua/ua/osvita/visha-osvita/naukovo-metodichna-rada-ministerstva-osviti-i-nauki-ukrayini/zatverdzeni-standarti-vishoyi-osviti>.

8. Про затвердження стандарту вищої освіти зі спеціальності 242 Туризм і рекреація для третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти: наказ Міністерства освіти і науки України № 941 від 03.08.2023 р. URL: <https://mon.gov.ua/storage/app/media/vishcha-osvita/zatverdzeni%20standarty/2023/04.08.2023/242-Turyzm.i.rekreatsiya-dok.filos.941-03.08.2023.pdf>.

9. Про затвердження стандарту вищої освіти зі спеціальності 242 Туризм для другого (магістерського) рівня вищої освіти: наказ Міністерства освіти і науки України № 209 від 21.02.2022 р. URL: <https://mon.gov.ua/storage/app/media/vishcha-osvita/2022/Standarty.Vyshchoyi.Osvity/Zatverdzeni.Standarty/02/21/242-Turyzm-mahistr-21.02.22-1.pdf>.